

JOANNIS TURNERI
ECCLESIAE ANGLICANÆ
PRESBYTERI SACERDOTIS
ET
NOSOCOMII REGALIS
QUOD EST

Ad D. THOMÆ in Suburbano LONDINENSIS

REGII SACCELLANI
CONTRA

Nefandum TRANSUBSTANTIATIONIS Dogma

DISSERTATIO,

A.D. XI. Kal. *Maias*, Anni MDCLXXXI.

In Publico CANTABRIGIENSIIUM Gymnasio
recitata.

L O N D I N I,

Apud Gualterum Kettilby, sub Capite Infulato in Cœmeterio
D. Pauli, MDCXC.

JOHN T. BURR
RECEIVED AT OFFICE

RECEIVED AT OFFICE
ET
NORCOMIT REGALIS

ALD. THOMAS J. BURR
NIGHT SACHS LAM
CONTIN

DISSEMINATION
AND THE
IN THE
IN THE

Viris Nobilissimis Præstantissimisque
EDOARDO & HENRICO

Fratribus F I N C I A N I S,

Magni Parentis Profapiæ non minori;

EXCELLENTISSIMO

DD. DANIELI Comiti Nottinghamiæ, &c.

Gloriosissimo Germanitatis nexu ac vinculo conjunctis:

Patronis Fautoribusque suis longâ Fide & Experientiâ
compertis :

JOANNES TURNERUS,

*Inter Clientes minimus, obsequio tamen & af-
fectu nulli secundus, hanc Thesin Theologicam
seipsis audientibus faventibusque olim reci-
tatam, cum precibus votisque quæ fundunt
Amicissimi, quæque obstrictissimi debent, &
cum auguriis quæ fecerunt ipsi, ad avitum &
familiare decus gentis illustrissimæ non sine
anhelitu quodam contendentes, humiliter of-
fert & amicitia quâ dignantur eum sacram
nuncupat vovetque;*

EDUARDO & HENRICO

QUAE Saga? quæ Magico virtus armata ve-
 neno
 Quæ mala Theſſalicis instructa venefica succis
 Philtra dat absurdis? & certis toxica præbet?
 Miscet & optata tam dira aconita saluti
 Ut credant homines à Relligione coacti
 Quæ fieri non posse sciunt? quæque ipsa repugnant
 Rebus verba suis & res nocet ardua verbis?
 Quæ si quis de plebe miser, quem nulla bearet
 Infula, nec sacris essent redimita tiaris
 Tempora, dixisset, risum pro laude tulisset
 Plumbeus, & merito convicia foeta cachinno?

TRANSUBSTANTIATIO

Repugnat Legi Mosaicæ

E T

EVANGELIO CHRISTI.

E T

RECTÆ RATIONI.

Solenne est his qui respondent in sacrâ Theologiâ futuræ disputationis telam ab explicatione terminorum ordiri. Verum ii mihi propositæ quæstionis termini obtigerunt, qui aut adeò faciles sint, ut explicationem non desiderent, aut adeò difficiles ut non admittant. Nam de *rectâ ratione* constat inter omnes, qui ejus in seipsis usum sunt experti, nedum, ut de eâ re vel minimum dubitari possit, in Academiâ Principe literati orbis, inter tot viros doctrinâ & ingenio pariter præstantes, & in supremâ rationis humanæ regulâ constitutos; neque sanè *Christianis* hominibus obscurum esse potest quid per *Evangelium* debeat intelligi, aut quid per *Legem Mosaicam* Theologis. Una igitur restat explicanda, quæ si omnino explicari posset, frustrâ hæc omnis disceptatio institueretur, magnifica vox nihili, *transubstantiatio*, in quâ tamen populo scitè ostentandâ, ut aliquid rei subesse videretur, *Pontificii* Sacerdotes incredibile quantum laborant, viri illi boni fortasse, si unicum abesset, prodicionis ac fidei sublestæ crimen, sed neutiquam, ut opinor, *Delii Natatores*, Audite, sultis, Patres *Tridentinos* ad eluendas dogmatum Hereticorum fordes ad

Arbesim fluvium feliciter congregatos, & ex *Italico* Tripode *Germaniter* nugantes. Capite quarto sessionis decimæ tertiæ, ita illi hoc quicquid est absurdissimæ teterrimæque superstitionis declarantes, non fidem *Catholicam*, cujus nulla pars rationem habet infestam, nulla pietati nocet, aut à communi sensu aliena est, sed suam ipsorum stultitiam, insaniam, ignorantiam cum summâ nequitia & immanitate conjunctam prodiderunt.

Quoniam *Christus* Redemptor noster corpus suum id quod sub specie panis & vini offerebat verè esse dixit, ideo persuasum semper in Ecclesiâ Dei fuit, idque nunc denuo sancta hæc Synodus declarat, per Consecrationem Panis & Vini conversionem fieri totius substantiæ panis in substantiam corporis *Christi* Domini nostri, & totius substantiæ vini in substantiam sanguinis ejus, quæ conversio convenienter & propriè à sanctâ *Catholicâ* Ecclesiâ *Transubstantiatio* est appellata.

Eodem planè recidunt quæ ejusdem conventûs venerandi Patres sub *anathematis* pœnâ sanciverunt, ejusdem sessionis Canone secundo.

Si quis dixerit in Sacrosancto *Eucharistiæ* Sacramento remanere substantiam panis & vini unâ cum corpore & sanguine Domini nostri *Jesu Christi*, negaveritque mirabilem illam & singularem conversionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, manentibus duntaxat speciebus Panis & Vini, quam quidem conversionem *Catholica* Ecclesiâ aptissimè *Transubstantiationem* appellat, *anathema* sit.

Imò sit quicquid est uspiam dirarum & *anathematum*, sit ille, quisquis est, infelicissimus mortalium, omnibus, quocunque ab infenso numine intentari, vel ab omnipotente infligi, vel ab omniscio excogitari possint, miseriis, ærumnis, morbis, cruciatibus devotus. Nam ea est hujus execrandi *Anathematis* dira fecunditas & feralis virtus, ut quemadmodum *Christi* salutare corpus, à Sacerdotalibus præstigiis fursuraceo cucullo tectum, nonnunquam dissilit in plures *Christos* & tot fiunt *Christi* quot sunt in minuciis nummulariis micæ, ita hæc ipsa *friabilis* execratio, si penitus excutiat, scinditur in multiformes diras, neque nos solum, qui, quia *Christiani* sumus, *Novatores* & *Hæretici* per contumeliam dicimur, pestifero afflatu damnat, sed & ipsum, qui se vocari

vocari amat, *Catholicum* & *Orthodoxum* orbem unà demittit ad *hæreticas paludes*. Nam profectò quisquis vim atque sententiam Canonis hujusce *Tridentini* aliquantò pensiculiùs considerabit, in eo non simplex anathema deprehendet, sed malorum *Lernam* & Nubes *anathematum* humano generi minaciter impendentes reperiēt contineri. Idem est enim ac si apertius dixissent,

Si quis dixerit Sacerdotem à Sanctâ *Catholicâ* Ecclesiâ legitime ritèque constitutum, non esse Deum Optimum Maximum, qui possit annihilare substantias panis & vini, ut in earum vicem substantiæ corporis & sanguinis Dominici succedant, Anathema sit.

Si quis dixerit annihilationem certæ cujusdam substantiæ, non esse ejusdem substantiæ conversionem, Anathema sit.

Si quis dixerit plures esse *Christos*, hoc est, plures Dei filios *unigenitos*, Anathema sit.

Et tamen si quis negaverit, tot dari, totque datum iri *Christos*, quot sunt, fuerunt unquam, aut olim sunt futuræ consecrati panis laminulæ aut buccellæ, Anathema sit.

Si quis negaverit idem *Numericum*, idem *finitum* corpus, posse eodem tempore coextendi, applicarique infinitis locis, & tamen abesse ab eorum locorum interstitiis atque intervallis, Anathema sit.

Si quis affirmaverit *Presbyterum* Sacerdotem, quando Missam peragit bis corpus & sanguinem Dominicum deglutire, Anathema sit.

Et tamen si quis negaverit utramque speciem in utrâque contineri. Si dixerit, virtute & efficaciâ horum verborum, *Hic est sanguis meus*, quando à Sacerdote ritè mussitantur, ossa, nervos, artus, viscera, medullas, cartilagines, adipem carnemque non consieri, Anathema sit.

Si quis dixerit majus aliquod corpus, hoc est, majorem extensionem, non posse sub minori quantitate delitefcere, Anathema sit.

Si quis dixerit corpus *organicum*, non esse organis *destitutum*, aut corpus *inorganicum* organis *præditum* non esse, Anathema sit.

Si quis affirmaverit singulas panis benedicti partes, quoties vel casu vel consilio frangitur, non esse ipsi toti æquales, aut omnes partes simul sumptas non esse ipso toto millecuplò majores, Anathema sit.

Si quis indignum Deo esse judicat, sicut est profectò longè indignissimum, communicantium sputo & salivâ maceratum, ex alvo in cloacam aut sterquilinum transire, Anathema sit.

Si quis affirmaverit accidentia non posse separatim à suis ipsorum substantiis existere, aut è subjecto in subjectum identidem commigrare, Anathema sit.

Si qui asseruerit Christum non posse in loculo gestari, vel è pyxide, ludibrii, si velimus, causâ ostendi, vel circa vicos & plateas urbium captivum in Pompâ triumphali duci, aut à muribus indignè rodi, aut situ & ærugine scædari, aut in Sacrario ultra quadraginta dies, non tam divini numinis auxilio, quàm necessitate à Sacerdotalibus officiiis impositâ famelicum perdurare, Anathema sit.

Si quis affirmaverit corvos *nigros* esse, aut olores *albos*, aut sacerdotes planos, -nugivendulos, impostores, & nebulones omnium facilè mendacissimos, Anathema sit.

Denique, si quis aurem habeat, aut oculum, aut nasum, aut sinciput, aut cor, aut jecur, Anathema sit.

*Prodigiosa fides & Thuscis digna libellis,
Quæque coronatâ lastrari debeat agnâ.*

Quotusquisque est enim ex iis qui se *Romanensem* partibus addictissimos profitentur, quem hæc tam insana *anathemata* non ferirent? Quem non pigeat? Non pudeat fateri hanc illam esse *Orthodoxam* & *Catholicam* Fidem, illam antiquam, primitivam, sinceram, puram, Evangelicam Doctrinam, quam *Christus* æterni patris coæterna proles, qui creavit ex nihilo hoc quicquid est universæ molis & sustinet omnia potentissimo divinæ voluntatis nutu, ut humano generi in tenebris & in umbrâ mortis versanti pro suâ infinitâ misericordiâ benignitateque revelaret, de sinu patrio descendit? Abdicavit se splendore & gloriâ supremæ Majestatis? Deum exuit? Et reliquit, quoad ejus fieri potuit, insitam

insitam æternæ menti divinitatem? Et assumpsit formam ac naturam servi? Hanc illam fidem propter quam Deus in cruce pendit? Illam fidem quam ut relinqueret majoribus nostris, nobis ipsis posterisque usque ad finem sæculi nascituris firmiter credendam, ipsum cœleste & immortale numen tot probris, contumeliis, plagis, atque ultimo, si fas est dicere, supplicio est affectum? Denique hanc illam fidem quam Apostoli, Patres, Confessores, Viri Fœminæque sanctissimi, quæ prisci, quaque sequioris ævi per decursum seculorum sesquindenario majorem constantissimè sunt amplexi? Quamque ut nobis veluti per manus traderent intemera tam tot fortissimi gloriosissimique decessores nostri, postquam exquisitissima quæque sceleris ingeniosi tormenta passi essent, martyrio tandem erant coronati?

Et tamen hæc illa fides est quam *Ecclesia Romanensis* amplectitur, hæc illa fides quam Pontifex *Romanus* compendii *secularis* magis quam animas Christo lucrificandi studiosus unice prædicat esse amplectendam, hæc illa fides per quam obesi Sacerdotes, qui fumos venditant ingenti pretio, emungunt argento fatuos & emulgent imperitæ plebeculæ crumenas. Per quam obsequia sibi, factoribus utique Deorum immortalium, captant & proximos panaceis numinibus honores.

Imò hæc illa fides est quæ non modo panem transubstantiat in *Christum*, sed scelus in pietatem, perfidiam in fidem, quæ dolos, incendia, veneficia, cædes non modò culpâ omni ac reatu eximit, sed in laudis gloriæque materiam convertit, & ut quisque est mentiendi, pejerandi, simulandi, dissimulandique peritissimus magister, ut quisque cæteris amentia, furore, rabie, effreni & inexorabili crudelitate præstat, ita ille *Catholicorum Catholicissimus* habetur, ita inter Sanctos primum locum occupat, & in Divorum albo primam *Nomenclaturam*.

Nam quoties hoc infami Sacramento se obstringunt, quasi unâ cum Christo devorassent *Evangelium*, nullius Sacramenti religione postmodum tenentur, & tantum abest ut *epoto servatore* sanguinolenta sitis restinguatur, ut irritatus potius quam repressus sævitæ plusquam *Herodiane* ardor, acriore *Christiani* laticis desiderio flagret, tantum abest, ut comesto *Christo* fames ista tam dira, tam nefaria sedetur, ut eo avidius ardentiusque ad *Ecclesiam Dei* dilacerandam, dilaniandamque accedat. Illa.

Illā Imago mortis est, & quasi meditatio quædam cladis funestissimæ, quæ, à *Christo* incipiens, progreditur festino gradu ad internecionem *Christiani* orbis, & ut unde incepta est, ibi desinat cædes, humano sanguine vix dum satiata, iterum redit ad occidendum Deum. Ita miser ille particeps divinitatis sapius moritur quam *Divus Paulus* qui quotidie moriebatur, & ad dextram patris frustra constitutus deducitur *Thessalo* Sacerdotum cantu, & vitam perpetuò moribundam degit.

Si interrogemus hos ardeliones, pestes humani generis, hostes Dei, constupratores & adulteros veræ Religionis, quænam eos causa potissimum permovit, cur sinceram Christi & Apostolorum fidem tam internecino bello, tamque immortalibus odiis prosequantur? Cur in *Waldenses* olim pro orthodoxâ Religione acerrimè discentes ferro, veneno, flammâ & fulmine sævitum est? Cur miserorum *Albigensium* campi rubebant mortuorum tabe & morientium gemitu personabant? Cur hic in *Angliâ Mariana* lues tam sædo impetu undique grassata est, quasi *Marii* truculentam in *Italiâ* stragem sibi in exemplum sceleris proposuisset?

Si quæramus unde illa tam atrox, tam horrenda extitit *Parisiensis* laniena, per omnem sæculorum & annalium memoriam infamis & nefasta, quæ nec sexui, nec ætati, nec ingenio, nec doctrinæ, nec formæ, nec virtuti, nec dignitati pepercit? Quorsum illa tam terribilis & minax ab *Hispaniâ* classis, in quam tota, quæ dicitur, *Catholica Ecclesia* vires suas tunc ultimum expertura videbatur conscendisse, quæque ut *Pontifex* ab erroribus *infallibilis* dicitur, ita illa à clade *invicta* dicebatur? Unde illæ toties frustra initæ & nisi Deus indefesso scelere manifestum & præsens numen opposuisset, frustra detectæ contra immortalis memoriæ *Reginam* conjurationes & insidiæ? Unde illa pulveris *Tartarei* moles quæ ad interitum *Jacobi* Regis & sobolis *Augustæ*, ad Senatus utriusque & ad utriusque Senatorii ordinis perniciem comitio curiæque est subjecta?

Si sciscitemur adhuc ecquid rei sit, quod olim in *Hiberniâ*, ubi malum virus fertur ab invidis & maleficis hominibus frustra desiderari, *Italici* Furores navigiis importati omnes urbes, municipia, pagos, vicos, angiportus, agros continuis constipatisque funeribus

funeribus impleverunt? Ecquid rei sit quod non ita pridem in Finibus Transalpinis, ubi *Pedemontanus* arator sulcos facit, *Sabauda* pestis tam multos devoravit?

Cur hodie per Inquisitores *Italos* & *Hispanos*, neque *Judaum* licet esse neque *Christianum*, licet *Paganum*, licet *Idololatram* esse? aut undenam ille ignis *Gallicus* exarsit per omnes potentissimi imperii urbes & Provincias incredibili pœnarum atrocitate diffusus, *Neroni* certè aut *Maximino* congruentior quam *Christianissimo Regi*?

Si porro percontari velimus, quid in causâ sit, quod nullam nobiscum fidem servandam, nec pacem ineundam, nec amicitiam colendam, nec commercium aut societatem ullam nisi lubricam & infidam, quæ aut nulli proxima est aut nullâ periculosior instituendam esse arbitrentur? Unde sit quod divina omnia & humana jura quando cum Hæreticis, hoc est, cum bonis res est, pedibus proculcent? Quod sint in solâ proditione fidi? in solo scelere stabiles & firmi?

Si cognoscendi studio tenemur, quænam eos causâ tam sancta tamque gravis impulit, ut *presbyteranâ* penulâ induti, & innixi baculo fratrum *Scoticorum*, in *Carolum* patrem tam atrociter desævirent, donec eo usque rebellibus intemperiiis permetterent habenas, dum attonitum *pegma Augusto* sanguine maderet, & unâ pietas, virtus, & Ecclesia Dei si non penitus efflarent animam, super immortalem petram constitutæ, at certè grave deliquium paterentur.

Denique si magnopere avemus scire, cuinam potissimum astro debeatur, quod non æquiorè animo in filium sint quam olim in maximum parentem extiterunt? Quod ille Princeps post homines natos facilè clementissimus quotidie dimicet de suâ deque nostrâ omnium salute, quod etiam nunc dum loquimur, metui-mus *Jesuiticos* mucrones, & sicas pientissimorum Patrum quorum ipsa pietas in crudelitate versatur? Quod contra pacem utriusque Reipublicæ & sacræ & civilis fœdissimâ conspiratione sociati audaciam & vires ex desperatione sumpserunt, neque desinunt etiam deprehenso struere insidias? Quod suprâ carbonibus incedimus, cineribus fraudulentis oblectos, dubio & incerto pede vestigia librantes? Quod ubique & semper, interdiu noctuque, domi forisque, in urbe & in agris de nostrâ deque Religionis

Orthodoxæ

Orthodoxæ, quæ nobis carior esse debet, incolumitate & vitâ periclitamur?

Certè quando sic à nobis interrogantur nefarii parricidæ, monstra hominum, cultores *Idolorum*, Fæces & retrimenta generis humani, non solent nobis ullam flagitiorum labem, non vitæ morumque corruptelam objicere, non ideo se dicunt fidem nobiscum non servare quia nos ipsi scdisfragi & infidi sumus, nam nostræ Religiones nemini concedunt mentiendi pejerandique facultatem. Nobis scdera cum *Hæreticis*, *Mahumedanis*, *Ebnicis*, imò cum *Pontificiis*, hoc est, *belluis* facta & ineuntur sanctè & sanctissimè servantur. Non ideo se dicunt hanc in nos crudelitatem, has insanas ferociendi artes exercere, quod intersit humani generis ut tot perditissima sceleris exempla, quæque nulla spes est and bonam frugem unquam reditura, de medio tollantur. Nam profectò tametsi facinora & flagitia nostra, si qua sunt, uti certè sunt quamplurima, & quam scdisissima, non diluimus, non excusamus, quin agnoscimus potius & pudore suffusi palam profitemur, quin erubescimus & veniam supplices efflagitamus, à te omnipotens & omnipræsens Deus, Pater Luminum, Pater Viscerum, Pater Misericordiæ, Fons omnis Boni, inexhaustæ lucis æterna scaturigo, à te stupenda Virginis intactæ proles, Creator primum, postea Redemptor, nunc Intercessor & Interpretes mundi, Deliciæ Patris, coæternæ Fili, *Μονογενὴς, ἀγάπη, πιλύγη*, ante seculorum fundamenta nate, à te misericors & alma mens, spiritus dilectionis, anima caritatis, fomes virtutis, incentor simul, & exemplar sanctitatis, à vobis benedicta, Sacrosancta, gloriosa Trias, unum numen, tres Personæ, divisa personalitas, individue Deus, quod tot vestris erga nos miseros peccatores beneficiis meritisque perpetim obstricti, quod vestrâ benignitate facti conservatique, vestro sanguine redempti, gratiâ condonati, spiritu commonefacti, intercessione adjuti contra tantæ tamque tremendæ *Majestatis* tam ineffabilem *σολυγὰ πάλαιον καὶ φιλεργονίαν* non desinimus continuò peccare.

At certè si deponere paulisper licet iniquitatis nostræ memoriam, quæ non potest ob oculos nimium obversari, si licet aliquantisper in *Pontificias* regiones animis mentibusque nostris proficisci, ibi omnia reperiemus luxu diffluentia, vino, submersa, crapulis

erāpulis fastidiosa, libidinibus plena, neque certē quicquam est quod possit nos efficacius in fide & officio nostro continere, quā eorum flagitiosa & infamis vita qui *Romana* castra sequuntur? Quid *Monachos* commemorem *tardos ventres* ad luxum & ingluviem à naturā factos, *Thymos* & mella rerum delibantes & in summis intemperitiis abstinētiā professos? Quid referam bellum *Ignatianorum* agmen, loquentibus oculis, manibus lascivis, celibes adulteros, mōchos castimoniam corporis prae se ferentes, ore impudentes, linguā mendaces, fide sublestos, pietate nullos, completæ consummaræque nequitiae nebulones, Pathicos à posticā parte & ab anticiā cinædos. Et tamen in hac omnium vitiorum labe non possumus inficiari quin abnegent seipsos, cū ex millenis hominibus qui cum Jesuita versantur, vix unum reperiās qui aut eum sciat Jesuitam esse aut verum ejus nomen agnoscat? Quid ego in *secularibus* frustra redarguendis reprehensionem supervacuam consumam? qui cū diebus *profestis* ita se fermē gerant, tanquam essent verveces & admissarii totius gregis, *Dominicis* & *feriatis* tintinnabulo convocant exorabiles maritos & in superpellitio stantes agunt pœnitentiā? amant Conjuges, vitant conjugium, & sanctē abstinēt à matrimonio, ut eò excusatiū possint scortari.

Sed in minutiis hisce sigillatim percensendis ignavi est & bonas horas malē collocantis diutius immorari, cū in ipsā *Romā* Ecclesiarum simul & Fornicationum matre, *Lupanaria* publico jure se tuentur, & meretriculæ prostant sub *annulo piscatoris*. Non est igitur quod mores nostros taxent, qui & ipsi tantā mole flagitiorum pressi, non idē reprehendūnt nostros homines quod mali sint, sed quod intra modum quendam nequitiae consistant, nam eorum Ecclesia minus à malis artibus quā à virtute periclitatur. Quod peccemus aliquoties hoc non multum angit, sed quod ad nundinas *Vaticanas* non accedimus, & quod à sacris vitiorum institutoribus ac propolis non emimus facultatem & licentiā peccandi.

Quid est igitur obsecro, quod tantas in *Europā* tragedias excitavit? Quod toties strinxit *Romanense* Ferrum? Quod miscuit venena? Quod insidias struxit? Quod *Fanaticorum* hominum zelum & ardorem contrā reformatum orbem toties armavit? Sanē quando omnia, quaecunque a quoquam excogitari possunt, sursum,

deorsum, quaquaversum versavimus, volutavimus, excussimus, examinavimus, minutatim pensiculatimque consideraverimus, tamen aliam nullam tantæ crudelitatis causam reperiemus, quàm quia nos, corpora animosque nostros, quasi nexu vincti, *Romanæ* servituti non addicimus, Quod in *Pontificis* verba non juramus, Quod *Evangelio* credimus, Quod non colimus *Romani Calendarii* Deos, Quod *Christum* facinore suprà Judaicum non trucidamus, Nam illi respecturi aliquando sunt in eum quem per ignorantiam & cæcitatem transfixerunt, hi quem scientes prudentesque transfixuri sunt, quasi per ludibrium prius adorant, vel potius eo ipso tempore transfigunt, quando attollunt a populo adorandum.

Sed verò negant illi se *Jesum* occidere, sed quidni negent homines præposteri, inversæ potius quam nullius Fidei? Ità ut in studio veritatis indagandæ vix possit contingere ut alicubi erremus, si hanc indagandi regulam sequamur, quod negant *Infalibiles Romani*, *Infalibiliter* verum est, quod iidem affirmant *infalibiliter* falsum, quod illi neque negant, neque affirmant, de eo *nostris* rationibus est disquirendum. Negant illi se *Jesum* occidere sed quidni negent? Cùm antè eos *Pilatus* idem fecerit, qui cùm eundem *Judeis* permiserat occidendum, tamen ignominiam facinoris deprecatus, lavit manus & se à sanguine iusti illius liberum & insontem pronuntiavit. Negent quantum volunt, negantibus non creditur, nam apud *Romanos* dux negationes vehementius affirmant, ideoque quo sæpius etiam iurati negant, jurent licet & *Samotheorum* & nostrorum aras, eò certius constat, id quod negatur, verum esse. Negent quantum possunt at habemus *Ecclesiam* cujus illi se filios obsequentes profitentur consistentem ream. Negent ad raucam ravim usque, at possumus affirmationis nostræ etiam ex primariis *Romanæ* fidei assertoribus & patronis idoneos testes producere. Negent ad fastidium & suum & aliorum, sed aut illi jugulant & interimunt *Christum*, aut non *transubstantiant* panem & vinum.

Audiamus, quæso, confessionem *Berengarii*, de consilio *Nicolai Pape*, ac centum & tredecim Episcoporum in *Synodum Romanam* confluentium exaratam, à *Berengario* autem postmodum subscriptam, ea confessio extat hodièque in Decreto *Gratiani*. Parte tertiâ, distinctione secundâ capite quadragesimo secundo, verbis initialibus Ego *Berengarius*, & concipitur in hæc verba.

‘ Ego *Berengarius* indignus Sancti *Mauritii Andegavenfis* Ecclesie Diaconus, cognoscens veram, *Catholicam & Apostolicam* Fidem, *Anathematizo* omnem *Hæresim*, præcipuè eam de qua hætenus infamatus sum: quæ astruere conatur panem & vinum, quæ in altari ponuntur, post consecrationem solummodò *Sacramentum* & non verum corpus & sanguinem Domini nostri *Jesu Christi* esse, nec posse *sensualiter*, nisi in solo *Sacramento*, manibus Sacerdotum tractari, vel frangi aut Fidelium dentibus atteri. Consentio autem sanctæ *Romanæ & Apostolicæ* sedi: & ore & corde profiteor de *Sacramentis Dominicæ mensæ* eandem Fidem me tenere, quam *Dominus & venerabilis Papa Nicolaus*, & hæc sancta *Synodus* auctoritate *Evangelicâ & Apostolicâ* tenendam tradidit, mihiq; firmavit, scilicet panem & vinum quæ in Altari ponuntur, post consecrationem non solum *Sacramentum*, sed etiam verum *Corpus & Sanguinem* Domini nostri *Jesu Christi* esse, & *sensualiter*, non solum *Sacramento*, sed in *veritate* manibus Sacerdotum tractari, frangi & fidelium dentibus atteri, jurans per sanctam & *Homousion Trinitatem*, & per hæc sacrosancta *Christi Evangelia*. Eos vero qui contrà hanc fidem venerint, cum dogmatibus & sectatoribus suis *æterno anathemate* dignos esse pronuncio, quod si ego ipse aliquando contrà hæc aliquid sentire, aut prædicare præsumpsero subjaceam *Canonum* severitati. Lecto & perlecto sponte subscripsi. Hæc erat *Berengarii* confessio, cui subjuncta est appendicula *Notarii*, qui confessionem istam inseruit *Gratiani* Decreto. Eam etiam existimavi de re meâ esse ut suis verbis hic subjungerem, igitur illa verba sequuntur.

‘ Hanc confessionem Fidei de corpore & sanguine Domini nostri *Jesu Christi* à *Berengario* *Roma* coram centum & tredecim Episcopis factam, misit *Papa Nicolaus* per urbes *Italia, Germaniæ, Galliæ*, & ad quæcunque loca fama pravitatis ejus pervenire ante potuit: ut *Ecclesiæ* quæ prius doluerant de everso atque perverso, postea gauderent de reverso atque converso.

Quid hic facient? quod se convertent veteratores Pontificii, ultronei Mastigyæ, Bovina tergora, Bovini Frontes, Pharisaici verberones? Habemus hic *Papam*, habemus *Synodum* ex suprà censis Episcopis constantem, habemus *Ecclesias Italia, Germaniæ,*

Gallia, hoc est, *Universam* Latinorum *infallibilem* Ecclesiam, & illi non *fatentur* modò, sed *anathemate* feriunt aliter sentientes, Corpus, hoc est, *ipsam substantiam* corporis *Christi* in cœnâ Dominicâ frangi & atteri dentibus fidelium. Ain, verò, mi *Nicolae*, num frangitur & atteritur corpus Domini in cœnâ Sacramentali? Nùm frangitur & atteritur *dentibus* divinum corpus, ut cibi dentibus præmanſi & attriti priusquam in stomachum descendant? tum certè perimitur ac trucidatur. Sensit vir bonus, quisquis est, qui marginalem glossam scripto consignavit, in hac Evangelicæ veritatis luce tam fœdum hæretici blasphemique dogmatis portentum à Christianis lectoribus concoqui non posse: astutè igitur cautèque ad oram libri subjecit, *nisi sanè intelligas verba Berengarii, in majorem incidēs Hæresim quam ipse habuit.* At tu si *Janus* esses, O infallibilis interpolator, non aliter intelligeres *Berengarii* verba, quam sunt à Grammaticæ peritis intelligenda, nam profectò si confessiones fidei, præsertim eæ quæ poenitentibus & palinodiam canentibus imponuntur subscribendæ, non sunt oratione liquidâ & luculentâ conceptæ, actum erit de fide ipsâ, cujus verborum captionibus & involucris testæ nulla potest esse certa & explorata cognitio: nam & ille alter tuus error est, O *Nepos Romuli*, quem quo vocabulo indigitem haud reperio, quod illa *Berengarii* verba dicas esse, quæ sunt Pontificis & Synodi *Urbanæ*, *Berengario* solùm ut subscriberet objecta: maneat igitur stabile & firmum eam fuisse sententiam Nicolaitarum, hoc est, Ecclesiæ *Latinae* quæ sub *Nicolao* Duce militabat, corpus *Christi* in Sacramento Eucharistiæ, fractum & attritum fuisse dentibus fidelium, qui gravius certè flagitium admittere in se non possent etiam si maximè infideles & barbari extitissent; reliquum est igitur ut vel nobiscum omnes excutiant Ecclesiæ *Romanæ* jugum, cùm Papa in concilio possit errare, aut cùm *Nicolao* fateantur *Christum* in sacrificio Missæ & in omni Eucharisticâ Solennitate de Cælo ad furcam & patibulum trahi & novo quotidie supplicio mactari.

Audivimus quid sentiat in causâ omnium facilè gravissimâ Ecclesia *Romana*; videamus jam quid ejus filii statuam ipsius matris permissu & approbatione; nè longum faciam unum è cæteris præcipuè seligendum duxi: is est, quod in tali hominum colluvie, haud ita sæpe contingit, vir pius, & probus, & apprime doctus, & omnino

omnino *Φερώνυμ. G.*, Joannis Bona Ecclesię Romanę non ita pridem Presbyter Cardinalis, is in tractatu *Ascetico* de *Missa* Apostolici privilegii autoritate munito, Sectione decimā, cujus lemma est *de oblatione sacrificii quatenus est propitiatorium*, ita Deum Patrem alloquitur, verbis Christianum ardorem & affectum tam graphicè depingentibus, ut mihi misereri subeat tantę pietatis, candoris ac doctrinę in tam sœdā ignorantię caligine jacentis.

Procido coram te, Domine, cum tremore & rubore, gravissimā onustus flagitiorum meorum sarcinā: nec mea solum, sed & totius populi peccata coram te porto, quia me pro omnibus legatione fungi jussisti, ut, quod illi pro se non possunt, ipse tanquam Mediator, merear impetrare. Sed quā fiduciā pro culpis alienis intercessor veniam servus nequissimus, innumerabilium scelerum reus, qui pro tot beneficiis a te susceptis, gravissimas tibi injurias & offensas retribui, bonitatem tuam contemnens, & justitiam vilipendens? Iniquitates meę diviserunt inter me & te, & peccata mea absconderunt faciem tuam nē exaudires. Verumtamen ecce revertor ad te dolens & mœrens quod offenderim te: & quia nulum extat pretium, quo infinitę bonitati tuę offensę condignē satisfacere valeamus, nisi pretium sanguinis dilectissimi Filii tui Domini nostri *Jesu Christi*, ipsum tibi offero hostiam placationis sufficientissimam pro meis ac totius mundi peccatis, ut mihi & N. N. atque omnibus peccatoribus veram contritionem concedas, meque & illos à reatu pœnarum misericorditer absolvas, per acerbissimam passionem & mortem ejusdem Filii tui, quem semel in cruce oblatum nunc denuo offero, ibi enim invenio meritorum ejus mare magnum & spatiosum quo demergantur omnia peccata nostra: ibi infinitum satisfactionum thesaurum, quo omnia debita nostra remissione obtentā expurgantur. Esto itaque placabilis super multitudinem iniquitatum nostrarum, & audi sanguinem Filii tui clamantem ad te non vindictam, sed misericordiam. Attende, Domine, & ignosce dolentibus & pœnitentibus, Da Gratiā emendationis & in bono perseverantiam, & cantabimus laudes tuas in sæcula sæculorum. *Amen.*

Hęc ille vir omni laude & prædicatione major, sive antiquam probitatem, sive pietatem & affectum ergā Deum, sive caritatem ergā proximum, sive ingenii lumen, sive dictionis in summā elegantia

tiâ & ornatu summum robur, pondus & majestatem, sive denique doctrinam & eruditionem fastigio, quod suo merito consecutus est, æqualem spectes, animo divini sensus & fervoris pleno literis, nisi fallor, immortalibus commendavit. Sed pace vestrâ dixerò, O magni *Cineres*, qui uti spero molliter quiescitis, & resurrectionem ad vitam læti expectatis, si quoties à Romano Sacerdote Missæ celebrantur, toties *Christus* qui semel in cruce oblatuſ est denuò offertur, & hostiam placationis sufficientissimam Deo exhibet pro ruis ac totius Mundi peccatis, tunc etiam ut patiatuſ denuò necesse est, nam victima non est victima donec vincitur, hostia non est hostia donec cæditur, sacrificium non est sacrificium donec immolatur: hostia est hostimentum quoddam, hoc est, expiatio vicaria quam sine expiantis morte peragi non posse & scriptura docet, & rationi consentaneum est, & universa *Gentilium* Theologia demonstrat. Victima ut dixi à vinciendo dicta est, & eam hujus vocis Originationem inter alias adducit *Festus* his verbis. Victimam *Elius Stilo* ait esse vitulum, ob ejus vigorem: alii autem quæ vincita adducatur ad altare: *Philoxenus*, victimæ, τὸ πρῶτον δὲ θυγάτηρ eas Latini Hostias majores vocant, quia non nisi tales vinciebantur; unde illud *Plautinum*:

Nolo victimas, minimis medentis

Placari volo——

Sacrificium est à faciendo, hoc est, mactando facto, inde Sacrificuli nomen sunt adepti; quasi ἱερείων mactatores dicti, inde carnifices appellati à faciendâ, hoc est, mactandâ carne; inde interficiendi consciendique vocabula suam apud *Latinos* notionem accepere; inde officina mihi dicta videtur, non quasi officificina ab officio, ut nonnullis placuit, nam hoc & durum est & contra latinitatem, non enim certè dicuntur officia exercere, qui artes mercenarias aut manuaras exercent, neque est uti alios video statuisse, opificificina, quod adhuc durius est, sed est ovificina sive taberna Lanionis aut Macellarii, locus in quo oves mactantur, ut carnificina est locus in quo carnes conficiuntur, donec paulatim irâ valente usu.

Quem penes arbitrium est & jus & norma loquendi.

Ad alias etiam tabernas vox translata est, sicut pecunia quæ peculium solummodo, hoc est, pecuinâs facultates primum denotabat,

nunc

nunc omne genus divitias includit; inde etiam *Latini* veteres fœdus facere dixerunt, quod aliter ab iis dictum est fœdus percutere, & fœdus ferire; hoc est, casâ hostiâ fœdus inire. Denique inde est *Virgilianum* illud,

Cum faciam vitulâ pro frugibus —

Igitur in hac notione facio, unde est sacrificium, vel est à Græco σφαίρω, vel potius ab Hebraici Sermonis usu profluxit. Nam *Genesios* Capite decimo octavo commate septimo sic scriptum legitur: *Peel habakar Rars Abraham, vajikkach ben Bakar Rak vatob, vajitten el hanahar lahaforb otha.* Quæ verba à Septuaginta Senioribus ita sunt in sermonem *Hellenisticum* conversa: Καί τις τῶν βοῶν ἐδεσμεύσῃ Ἀβραάμ. Ἐλάβεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, ἔκοξε, ἔθηκε τῷ παιδί, ἔτιχυνε τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. *Vulgatus* paulo aliter expressit: ipse verd ad armentum cucurrit & tulit inde vitulum tenerrimum & optimum, deditque puero qui festinavit & coxit illum; minus rectè, pro eo, quod dici debuerat, fecit illum, manifestum est enim in Hebraicâ voce primò mactationem vituli contineri, deinde omnem illam operam culinariam coquinariamque quæ post mactatum vitulum sequebatur; eadem est etiam ejusdem vocis significatio versiculo proxime sequenti: *Vajikkach Chemaah vechalab onben bakar asher hasab, vajitten liphnehem*: Οἱ ἀβδμήοντες ἔλαβε βέτυρον ἔγάλα ἔθ' ὑγρότερον ὁ ἐπίνου. *Vulgatus* autem denuò, quasi Pontificius esset, constans & pertinax in errore, tulit quoque butyrum & lac & vitulum quem coxerat.

Quæ dicta sunt de victimâ, de hostiâ deque sacrificio, ea etiam omnia de immolatione vera sunt; quod non occiditur non immolatur. Immolatio enim antiquitus dicebatur à molâ salâ quâ sacrificia mactationi vicina solebant prius conspergi: ut *Festo* placuit, immolare est à molâ, id est, farre molito & sale hostiam conspersam facere, sed mihi magis consecratum vero videtur etiam hujus vocis notionem ab Hebræorum disciplinâ arcescere, qui animalia non postmodum cædenda, sed cum jam cæsa essent sale conspergebant, qui sal sacrificij fœderisque dicebatur, id quod doctorum neminem latere potest, sal autem Hebræis *Melach* vocatur, unde profluxit Latinorum *Mola*, sicut ab Hebræo *Keren* est Latinum *Cornu*. Et certum est apud *Latinos* *Immolandi* verbum, nusquam de animali mox mactando: sed

sed de ipso macerationis actu usurpari. Et ita etiam Glossæ veteres constantissime reddiderunt: *Immolo, δύν · Immolator, δύνος · Immolaticius, δύνου·* *Immolatio, εἰδωλοθύσια, θυσία ·* Oportet igitur ut fateatur Eminentissimus Cardinalis, vel in sacrificio Misse nullum sacrificium esse, *Christum* non esse toties hostiam, quoties Monacho etiam per ludibrium & jocum consecranti placebit, non esse toties victimam, toties immolari, aut simul etiam agnoscat passionem Dominicam toties recrudescente, & vulnera ejus vix dum coalescentia, certè nondum perfanata, novis quotidie crucibus refricari, & hiulca fluere perenni tabo; aut explicent saltem si velint, si audent, si possint adversarii nostri, quid illi per hostiam, quid per sacrificium, quid per immolationem intelligant, nam his omnibus verbis in hoc negotio non modò *Bona* noster sed & ipsi Tridentini patres communi istius conventiculi sententiâ & autoritate utuntur. Non me latet quid hic Pontificii responsuri sunt, dicent pro more suo, sacrificium istud incruentum esse, quod idem est ac si apertius dixissent, non esse sacrificium, nam ejusmodi sacrificium planè nullum datur: equidem non diffiteor in monumentis patrum Græcorum ἀναμύχλι θυσίας, hoc est, incruenti sacrificii mentionem aliquoties reperiri, sed istiusmodi non sunt sacrificia propriè strictèque dicta, sed tantum figurato ritu loquendi, & sic preces, jejunia, elemosynæ & in genere omnia bona opera rectè dicuntur ἀναμύχλιοι θυσίαι, non quod ipsa per se simpliciter considerata Deum nobis propitium & facilem reddant, sed quatenus cùm fide & pœnitentiâ conjuncta applicent nobis justitiam & satisfactionem *Christi* in cruce semel peractam; sic ad *Romános*, Capite duodecimo, Versu primo, Παράκλησέν ἐν ὑμῶν, ἀδελφοί, διὰ τοῦ οὐκ ἐμψυγῆ τοῦ Θεοῦ, ἡμεῖς ποιοῦμεν ὑμῶν θυσίαν ζώον, ἁγίαν, ὑπάρχουσαν τοῦ Θεοῦ, πῶς λογικῶς λατρεύειν ὑμῶν. Non quod ullum possit esse *vivum* sacrificium, nam hoc idem planè esset acsi diceres *vivam* mortem, sed monet Apostolus *Romanos* suos, frustra moniturus si cùm *Romanis* hodiernis rem habuisset, ut se integros & illibatos coram Deo præstent, *viva* sacrificia, hoc est, ejusmodi homines ut alienæ expiationis minus indigerent secundum illud quod dicitur, ἔλεον θέλω ἐν

* 1 Sam. θυσίαν · Aut ut *Samuel* olim *Saulem* contra Deum delinquentem allocutus est: * *Nunquid vult Dominus holocausta*

Et victimas Et non potius ut obediatur voci Domini? Melior est enim obedientia quam victima, Et auscultare magis quam offerre adipem arietum.

Legimus etiam alicubi in sacris de circumcisione cordis; non quod cor propriè loquendo circumcidi possit, nam cujus nulla est ἀρεσυσία ejus nulla potest esse περιτομή, sed per circumcisionem cordis innuitur ista animi sincera, pura, & ad virtutem probitatemque feliciter comparata conditio, ab omni carnali affectu, labe, ac desiderio libera, cujus illa exterior ἀρεσυσία περιτομή non nisi typus erat & umbra, infinitus essem, si quæ ad hanc rem clarius illustrandam singula pertinerent, sigillatim percererem.

Quod si quis mare Neptunum, Cereremque vocare

Constituit fruges Et Bacchi nomine abuti

Mavolt, quam laticis proprium proferre vocamen.

Concedamus ut hic terrarum dicat orbem.

Esse Deum matrem dum re non sit tamen apse.

Concedamus, inquam, quod ab adversariis extorqueri non potest, dari posse incruentum sacrificium, at affirmamus nihilominus Christum à Sacerdote Pontificio in cœnâ Eucharisticâ vel traditum vel acceptum ejusmodi sacrificium non esse; nam quomodo, quæso, ille ἀναμάρτητος θυσία, qui & omninò ἀδύτης. & ἀνύψυχος. διὰ τὸ, utpote quem vivum esse ex Hypothesi supponimus, & cujus integra sanguinis divini Massa sine dispendio sui per venas immortales transit; cæteræ quidem victimæ fatalis cultri ministerio sanguine orbatæ possunt non illepide ἀναμάρτητος censerī, unus autem Christus, si omninò sacrificii naturam habet in cœnâ sacramentali, quod a nobis pernegatur, ἀμάρτητων θυσιῶν catalogum censumque omnem penitus absolvet; & meminisse debebant Hierophantæ Pontificii non modo sanguinis esum, potumque lege Moisaicâ fuisse inrerdictum, sed & omnes cibos, nedum sacrificiorum carnes, illicitos fuisse quorum sanguis non erat prius cū summâ fide ac diligentia accuratissimè expressus, nec solum sanguinem edere sed etiam cū sanguine nondum penitus effuso, elisoque per sanctiones Leviticæ nunquam licuisse; liquet illud ex primo Samuelis, capite decime quarto, versibus à tricesimo secundo ad tricesimum quartum inclusivè: *Defatigatus est autem populus nimis, Et versus ad prædam tulit oves, Et boves, Et vitulos, Et mactave-*

runt in terrâ, comeditque populus cum sanguine. Nunciaverunt autem Sauli, dicentes, Quod populus peccasset Domino, comedens cum sanguine. Qui ait, prevaricati estis: volvite ad me jam nunc saxum grande. Et dixit Saul, Dispergimini in vulgus, & dicite eis, Ut adducat ad me unusquisque bovem suum & arietem, & occidite super istud, & vescimini & non peccabitis Domino comedentes cum sanguine. Adduxit itaque omnis populus unusquisque bovem in manu sua usque ad noctem, & occiderunt ibi. Hic discretè dicitur quod oves, & boves, & vitulos mactaverunt, quomodo igitur comederunt cum sanguine? Explicatur illud in verbis proximè sequentibus mactaverunt in terrâ; hoc est, pecora, bovesque humi reclinatos mactabant, unde fiebat ut sanguis defluens de vulnere mactatorum, cum terram inficeret, polluebat etiam sædo contactu suo pelles ovium ac tergora bovina, quæ super humum passim strata cum inclusis occisorum animantium corporibus jacebant; cui malo ut remedium fieret Rex *Israeliticus* grande saxum jussit advolvi, super quod victimæ jacentes pendulâ cervice, poterant ex hiantē venâ terram sanguine eperfundere sine ullâ labe tergoris aut membranæ, certum est enim etiam tergora animalium ab omni sanguinis immunditie pura ex ritus *Mosaici* præscripto servari debuisse, quod cum eorum nonnulla Sacerdoti, nonnulla patribus familiarum cederent, si sanguine polluta ac temerata fuissent, non possent ab iis domum asportari; videmus autem ex hac *Samuelis* appositissimâ ad rem nostram historiâ, si quæ sacrificiorum aut animalium pelles sanguinis fluxu fuissent inquinatæ, etiam carnes istis pellibus inclusas illicitas & hominibus *Judaicis* prohibitas fuisse; cum igitur omnis sacrificiorum cognitio, omnes ritus ex uno legis oraculo sint petendæ, ecquid tandem æquum est existimare de eo sacrificio, si omnino sacrificium appellari potest, cujus integer adhuc & ilibatus sanguis & carnibus immiscetur & per venas cursu inoffenso transit? imò tanta sanguinem ullo modo vel in esu, vel in potu attingendi religio fuit; ut Rex *David* etiam aquâ sibi religiosè abstinendum esse duxerit, quæ cum periculo sanguinis humani fuerat oblata: Secundo *Samuelis*, capite vicefimo tertio, versibus à quindeno ad decimum septimum inclusivè: *Desideravit ergo David, & ait, O si quis mihi daret potum aquæ de cisternâ quæ est in Bethlehem juxta portam! Irruperunt*

ergò tres fortes castra Philistinorum, & hauserunt aquam de cisternâ Bethlehem quæ erat juxta portam, & attulerunt ad David: sed ille noluit bibere, sed libavit eam Domino. Dicens, Propitius sit mihi Dominus nè faciam hoc: num sanguinem hominum istorum qui profecti sunt & animarum periculum bibam! noluit ergò bibere. Ex his quæ modò dicta sunt duæ potissimum res conficiuntur, prima, *Christum* etiam si integer deglutiatur à sumentibus, ut placet hodieque Doctoribus *Romanis*, tamen contrâ sacrificii, imò cibi ex ritu *Mosaico* legitimi naturam esse, ut unâ cùm incluso sanguine in ventriculum descendat: secunda, si verum sit quod non modo *Bona* noster sed & ipsi Tridentini Antistites agnoscunt, *Christum* toties hostiam esse, toties sacrificium, toties immolari, quoties à Presbytero *Romanensi* consecratus panis ingeritur vel suo ipsius vel aliorum fidelium ori, consequens est ut fateamur, id quod dixi verum esse, nempe passionem Dominicam toties recrudescere, quoniam sine morte nulla est hostia, nullum sacrificium, victima omninò nulla, neque ulla immolatio.

Redeamus jam è diverticulo in viam, & excitemus quoad ejus possumus leni susurro, favillam consopiti Cardinalis.

Sic igitur ille alloquitur Misericordem Deum, & si sperare fas est de homine Idololatrico, propitium cineri *Boniano* Numen. Ecce revertor ad te dolens & mœrens, quod offenderim te: & quia nullum extat pretium quo infinitæ bonitati tuæ offensæ condignè satisfacere valeamus, nisi pretium sanguinis dilectissimi Filii tui Domini nostri *Jesu Christi*, ipsum tibi offero hostiam placationis sufficientissimam pro meis ac totius mundi peccatis, ut mihi & *N. N.* atque omnibus peccatoribus veram contritionem concedas, mœque & illos à reatu pœnarum misericorditer absolvas, per acerbissimam passionem & mortem ejusdem Filii tui, quem semel in cruce oblatum nunc denuò offero.

Illud unicè scire vehementer abs te cupio *Johannes Bona*, vir præstantissime, num ista oblatio, quam tu nunc offers in sacrificio Missæ, ejusdem sit valoris ac pretii cum eâ oblatione, quæ *Judeis* instigantibus & consentiente *Pilato* olim peracta est in *Palestinâ* cruce? Si non est, tum certè magnoperè à vero aberras quando dicis te *Christum* offerre Patri hostiam placationis sufficientissimam pro tuis & totius mundi peccatis. Si est, tum sequitur planè,

quoties à te offertur in sacrificio Missæ, toties novum fœdus cuius ille per oblationis suæ efficaciam & virtutem Mediator & Intercessor factus est, quod ille per oblationem istam emit & acquisivit nobis, perpetuò sanciri, ex quo hæc duo absurda sequuntur, primò ut irritum sit & nullius momenti fœdus Evangelicum, nam quod perpetuâ sanctione opus habet, illud ut sit perpetuo irritum necesse est, quod si non opus est perpetuâ sanctione, tum frustra *Christus* Presbyterali Magiâ de suo cœlesti solio toties dejectus, induit se mucido vestitu panis, & sub remulentâ vini specie delitescens præbet se madido Sacerdoti ebibendum, qui si consecraverit quantum vini satis est, facit ut Dominica mensa geminis lucernis exurgat & simul consecrat ebrietatem: Secundo, Si quoties offertur *Christus* toties sancitur fœdus Evangelicum, consequens omninò est ut toties moriatur, quia fœdus istud sanciri non potest sine morte testatoris.

* Ad Heb. 9.
14, 15, 16, 17.

* Nam idcò novi Testamenti Mediator est Christus; ut morte intercedente in redemptionem earum prævaricationum, quæ erant sub priori Testamento, repromissionem accipiant, qui vocati sunt æternæ hereditatis. Ubi enim Testamentum est, mors necesse est intercedat Testatoris. Testamentum enim in mortuis confirmatum est: alioquin nondum valet, dum vivit qui testatus est. Sed adhuc te premo, illustrissime Cardinalis, ais corpus *Christi* quatenus in sacrificio Missæ oblatum, hostiam esse placationis sufficientissimam pro tuis ac totius mundi peccatis, quod idem etiam *Tridentini* Patres sub anathematis periculo credendum voluerunt Canone tertio de sacrificio Missæ, cujus hæc sunt verba.

Si quis dixerit Missæ sacrificium tantum esse laudis & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificii in cruce peracti, non autem propitiatorium; vel soli prodesse fumentis; neque pro vivis & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus & aliis necessitatibus offerri debere, Anathema sit. Et paulò antè in eadem sessione vigesimâ secundâ capite secundo, de eodem sacrificio sic statuunt. Non solum pro fidelium vivorum peccatis, pœnis, satisfactionibus & aliis necessitatibus, sed & pro defunctis in *Christo*, nondum ad plenum purgatis, ritè, juxta Apostolorum traditionem offertur. Ex quibus ità de Cardinalis nostri deque Ecclesiæ Romanæ sententiâ constitutis, sic ego instituo contra Pontificios luculentam complexionem.

Si

Si Corpus *Christi*, hoc est, vera, realis, & ipsissima substantia Corporis ejus, offertur in sacrificio Missæ, ut propitiatorium pro vivorum & mortuorum peccatis, & pœnis, & satisfactionibus, & aliis necessitatibus; tum *Christi* Sanguis in eo Sacrificio funditur, & consequenter *Christus* perimitur ac trucidatur, sed antecedens verum est ex Ecclesiæ *Romanæ* sententiâ & ex decreto Concilii *Tridentini*, sequitur igitur ut & consequens execrandi dogmatis horribili veritate laboret: Attestante nimirum ad *Hebræos* Sancto Paulo, *Χρὴς ἀμὲν τοῦ αἵματος ἀφέναι ὃ ζῶντος* hoc est, Non modò citrà sanguinem, sed & citrà sanguinis fusionem, nullam peccatorum remissionem esse expectandam. * Quæ eadem ratio ibidem loci redditur, cur *Christus* Novi Testamenti Mediator, Interpres, Intercessor, Proxeneta, Redemptor, morte suâ pro nobis intercesserit. * Ad Hebr. ubi suprà.

Igitur alterutrum necesse est ut fateamur, vel sacrificium Missæ non esse verè & propriè propitiatorium, quod idem est ac si diceres, non esse verè & propriè dictum sacrificium, aut Mortem & Passionem *Christi*, & acerbissimos morientis *Christi* cruciatus & dolores in eo sacrificio contineri: Quod quid est aliud quàm *ἀνασταύρωσιν τὸν τῷ Θεῷ ἐκδοσάμενον* hoc est, * Rursum crucifigere, & quasi in exemplum opprobrii, dedecoris & ignominie ostentare, quod in primâ illâ quæ in cruce peracta est oblatione, non plene satisfecerit pro peccatis Mundi.

Iterum ad te redeo, magne Cardinalis, ibi enim, inquis, hoc est, in sanguine *Christi*, invenio meritorum ejus mare magnum & spatiosum; quo demergantur omnia peccata nostra: ibi infinitum satisfactionum thesaurum, quo omnia debita nostra remissione obtenta expurgantur. Esto itaque placabilis super multitudinem iniquitatum nostrarum, & audi sanguinem Filii tui clamantem ad te non vindictam, sed veniam & misericordiam.

At verò neminisse debueras (Vir Sanctissime) peccata nostra neutiquam demergi posse in isto sanguinis Oceano à quo non perfunduntur, perfundi autem non posse à sanguine nondum fuso; meminisse etiam & illud oportebat, sanguinem non fustum nunquam clamare, sed primò funditur sanguis, deinde clamat, & tunc demum descendit Deus ut videat utrum sit secundum clamorem.

Ex iis quæ superius non minus luculentè quam fusè disputata sunt, satis ostensum est *Romanam* Ecclesiam olim disertis verbis docuisse, se *Christi* corpus in omni cœnâ sacramentali perimere ac jugulare, & hodiernam Ecclesiam, præterquam quod veterem illam Hæreseos nuspiam insimulaverit, quantumvis verbis negare videatur, tamen reipsâ idem fateri.

Ostendam nunc ex ritibus quibusdam qui in rubricâ Missæ iunguntur, quemadmodum ii ritus in Missali *Romano* ex decreto Concilii *Tridentini* restituto, ac duorum Pontificum *Pii Quinti*, *Clementisque Octavi* jussu edito, & auctoritate recognito representantur, *Romanenses* hodiernos eandem pestiferam & flagitiosam de *Christo* in Eucharistiâ morti tradendo doctrinam etiamnum amplecti ac tacitè docere.

* Pag. 305, 306. Nam primò is qui consecrat, tenet ambabus manibus hostiam inter indices & pollices, & profert verba consecrationis secretè, quasi panis jam esset *Christus* priusquam consecraretur; nam ista secreta missitatio, nihil aliud est quam colloquium quoddam superbum & fastuosum Præbyteri cùm Deo, cui Laici non habentur digni qui intersint, quæ eadem causæ fœdissimæ superbix ac lucri, & calicem Laicis ademerunt, & Purgatorii somnium, & Missas pro mortuis, & auricularem Confessionem, & Indulgentiarum questuosissimam Mercaturam, & hanc ipsam absurdissimam Transubstantiationis Doctrinam peperere; nam hæc doctrina Sacerdotem Deo tantum non exæquat, vel potius submittit Deum Sacerdoti, qui ad ejus nutum ilicò de Cælo descendat, & dicto ejus audiens in Panem inque Calyce ingrediatur, hæc Doctrina elicit secreta, celat scelera, proditones & parricidia nè moras erumpant, arctissimis vinculis constringit, & simul conciliat sacrificulo reverentiam & auctoritatem.

* Pag. 306. Finitâ missitatione, prolatisque verbis consecrationis, statim hostiam consecratam genusexus adorat; huc usque igitur licet Beatissimo *Jesu* per sicarios *Romanenses* aliquantò diutius vitam protelare: licet huc usque dicere *chai Elohim*; vivit Dominus & possumus non absurdè Jurare per *Anchialum*. Est enim non dico extremæ superstitionis, sed extremæ stultitiæ & fatuitatis emortuum cadaver & animâ defectum corpus adorare;

adorare; post hæc surgit Sacerdos & ostendit populo Dominum in cruce morientem, nam istud certè innuitur, quando Sacerdos attollit consecratum panem quem populus cultu *latriæ* vel potiùs *Idololatriæ* adorat: alluditur nempe per hunc ritum ad verba *Joannis Evangelistæ* Capite tertio, Versu decimo quarto, Καθὼς Μωϋσῆς ὑψώσε τὸ ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅπως ὑψωθῶμαι δὲ τὸ ὄφιν τῷ ἀνθρώπῳ. *Sicut Moyses exaltavit Serpentem in Deserto, ita exaltari oportet Filium Hominis.* Et iterum, cap. 8. ver. 28. Εἶπεν ἔν ἀνθρώποις ὁ Ἰησοῦς, Ὅταν ὑψωθῇ τὸ ὄφιν τῷ ἀνθρώπῳ, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ὃ ἀπ' ἐμῶν ποιῶ ἔδεν, ἀλλὰ καὶ οὗτοι εἰδὼς με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ. Denique cap. 12. ver. 32, 33. Καρὸν ἐάν ὑψωθῶ ἐκ τῆ γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἐμῶν. Τύτο ὃ ἐλεγε, σημάτων ποίῳ διατάττει ἡμεῖς ἀποθνήσκον.

Bene, postquam crucifixio peracta est tollitur de cruce *Christus* & reponitur super corporale. Efflavit nempe animam Dominus & Servator Mundi, & nunc possumus dicere ut *Perse* solent victoriam adepti in *Trojano* ludo, quem ludum sub *Pellibus* agens *Palamedes* fertur adinvenisse, *Schach Math*, Rex mortuus est, mortuus est *Adonai*, *Adonis* Christianus, *Titus* noster, delicæ patris & generis humani:

Ἀι, Ἀι, καλὸν Ἀδριν, ἀπώλετο καλὸς Ἀδωνις.

Ὡλέτο καλὸς Ἀδωνις ἐπαύχουν Ἐβρῆς.

Nam quid est, quæso, corporale istud? aliud profectò nihil quam sepulchrale linteum quo corpus jacentis Domini tegebatur *Matthæi* Capite vicesimo septimo, Versu quinquagesimo nono, Καὶ λαβὼν δὲ σῆμα ὁ Ἰωσήφ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καὶ διὰ τῆς.

Bellè procedunt hæcenus fercula feralis pompæ: quid sequitur? Iterum adorat: quid audio? num adorat intermortuum cadaver? absit à doctissimo mussitatore ut tantam & sui & Dei ignorantiam prodatur: quid igitur? resuscitat forsan, nam possunt omnia Catholici Sacerdotes.

Augur, Schenobates, Geometres, pictor, aliptes,

Presbyter esuriens in Cælum jussus ibit.

Sed quorsum resuscitat? interrogos etiam, si voles, quorsum esurit? nempe homo delicatulus non amat carnes morticinas; resuscitat igitur ut possit resuscitatum sine fastidio deglutire: deinde peragit carmen precationis, corpus tuum, Domine, quod sumpsi

* Pag. 316.
ibid.

sumpsi & sanguis quem potavi, adhereat visceribus meis. * Perimit ut resuscitet, resuscitat ut iterum possit perimere ac trucidare, nam certè aer in ventriculo sacerdotis crassior est quam ut spiritus vitalis in eo duci possit. O te hominem beatum ad invidiam; qui sarcinâ divinitatis feliciter onustus, quoties aut comedis aut bibis *Christum*, quod quotidie facis, tot *Christos* portas in visceribus hærentes, & in abdomine tuo, quod quidem suprà humanum abdomen intumescere videtur, plures perpetuò circumgestas Deos, quam olim in tanto ambitu conclusit Capitolium *Romanum*; quod tamen si verum est quod antiquorum nonnulli scriptum reliquerunt, Capitolium à *Toli* cujusdam capite, ibidem loci, effosso sic dictum esse, profectò nihil mirum est si venter *Innocentii*, qui idem est Catholicus & Universalis venter, plures contineat Deos, quam *Toli* caput; præsertim si consideremus qualia signa sunt, quales Imagunculæ, quæ in Pontificis εἰδωλεῖς continentur, ubi minutia vix ultra digitum transversum latæ hominem sex pedes longum comprehendunt.

Quod autem dixi de resuscitatione corporis Dominici, quando dixeram, conjectura erat, nunc paulò maturius consideranti sit demonstratio, nam cùm in eo est Sacerdos ut jam extemplo participet de consecrato Pane & Vino; sic ille alloquitur paniformem Deum. * Domine, non sum dignus ut intres sub
* Pag. 315. tectum meum: sed tantum dic verbo, & sanabitur anima mea: sed mortuus neque potest verbum dicere neque exaudire dicentem; vivit igitur Deus, exultent gentes: sed qui nunc vivit & vivet in æternum, in sæcula sæculorum benedictus, erat non ità pridem si Missali *Tridentino* credimus, non in umbrâ mortis, sed in ipso mortis meditullio constitutus, nam statim à consecratâ Calice, quam illi non obscure agnoscunt esse fusionem sanguinis Divini, Carnifex ille qui consecrat fundendo, sic tandem affatur Deum immortalem.

* Memores Domine nos servi tui, sed & plebs tua
* Pag. 307, sancta, ejusdem Christi Filii tui Domini nostri tam be-
308. tæ passionis, necnon & ab inferis resurrectionis, sed & in cælos gloriæ ascensionis: offerimus præclaræ majestati tuæ de tuis donis ac datis, hostiam puram, hostiam sanctam, hostiam imma-

immaculatam, panem sanctum vitæ æternæ & calicem salutis perpetuæ.

Suprà quæ propitio ac sereno vultu respicere digneris: & accepta habere, sicuti accepta habere dignatus es munera pueri tui iusti *Abel*, & sacrificium Patriarchæ nostri *Abrahæ*: & quod tibi obtulit summus sacerdos *Melchisedec*, sanctum sacrificium, immaculatam hostiam.

Sed quænam, obsecro, analogia est? quæ similitudo? quæ proportio, quæ communis ratio, Sacrificii *Abelis*, *Abrahæ*, & *Melchisedeci* cum sacrificio Christi, si hæc omnia fuso sanguine immolabantur, Jesus autem vivus, incolumis & sospes manet? nam quod nonnulli dicunt sacrificium *Abelis* ex lacte solummodò & lanâ constituisse, in quibus est *Belgiæ* decus *Hugo Grotius*, & eum securus *Britanniæ* suæ singulare ornamentum *Gulielmus Ostramius* in libro de sacrificiis, falsi sunt omninò viri doctissimi, uti nos alibi pluribus ostendimus.

Præterea quod attinet ad *Abrahæ* sacrificium, scimus eum Filium suum unigenitum, Filium dilectum, Filium senectutis, promissum semen *Isaacum* sacrificio destinasse, neque destinasse modò sed & extructâ pyram circumdatum ferale vitæ aris impositum, jamque in eo erat ut accenderet fœmenta, filiiq; jugulum resolveret paterno mucrone, donec divinitus abstinere iussus, fidem enim ejus & obedientiam conspectam exploratamque supremo Numini esse, aries qui forte cornibus implicitus in fruticeto tenebatur, in ejus locum est suffectus.

Interrogo nunc Pontificios utrum *Isaacus*, quando non modò destinatus à patre ad sacrificium, sed & altaribus impositus fuit, reverâ immolabatur necne, nam si respondent fuisse immolatum, tum quare pecuinus proxeneta substitutus est in ejus vicem, si non est, tum neque Christus, quandiu vivit, in sacrificio Missæ immolatur.

Igitur si Christi Immolatio solummodò similis est Immolationi *Isaaci*, destinata nimirum ab eo qui sacris operatur, sed non ab eodem ad exitum perducta, tum omninò nulla est, nam victima quæ nondum sacrificatur, quæque opus habet sanguine vicario in suum locum vicemque substituendo, nondum est sacrificium, quod si similis sit immolatio Christi in Missâ sacrificio

Abraha, hoc est, sacrificio pecoris in senticeto reperti, tum Christus in Missâ perimitur ac jugulatur.

Quæ dicta sunt de consecratione panis, eadem de calyce ad unum omnia sunt intelligenda, nihil opus erit singula excutere minutatim, sufficiet autem, si dum ego verba Rubricæ & consecrationis quemadmodum in missali hodierno extant, recitavero, vos ad ea quæ de consecratione panis superius disputata sunt, animo cogitationeque vestra recurratis, ea verba sic habent. Profert verba consecrationis secetè super calicem, tenens illum parum elevatum.

Hic est enim calix sanguinis mei novi & æterni testamenti, mysterium Fidei, qui pro vobis & pro multis effundetur, in remissionem peccatorum.

Prolatis verbis consecrationis deponit calicem super corporale dicens secetè :

Hæc quotiescumque feceritis in mei memoriam facietis.

Dein Genuflexus adorât, surgit, ostendit populo, deponit, operit, & iterum adorât.

Et sic tandem constat ex iis quæ sunt hætenus in medium allata, si vera est doctrina Transubstantiationis, quemadmodum ea & olim & hodiè à pontificiis Doctoribus asseritur & propugnatur, Christum in omni Sacramentali cœnâ interfici & occidi.

Mirum est autem sedem Apostolicam ab ipsis Apostolis tantopere descrepare. * Author ad Hebræos de Christo ait, per proprium sanguinem introivit semel in sancta, æternâ redemptione inventâ. Semel, igitur non bis, non ter, non centies, non millies, non in infinitum. Æternâ redemptione inventâ; ergo non opus est aliâ redemptione, pro vivis & mortuis, pro pœnis & peccatis, & satisfactionibus & aliis necessitatibus ut illi scelerati nugatores non minus turpiter quàm ineptè solent garrire.

Eodem spectant quæ paulò post leguntur, Christus semel oblatuſ est ad multorum exhaurienda peccata; secundo sine peccato apparebit expectantibus se in salutem; igitur si interpreti vulgato credimus, sicut Romani non solum credunt ei, sed in eum, exhausit Dominus peccata mundi in cruce, (sustulit saltem, ἀνέλαυν omnia peccata hominum in Græcâ veritate)

veritate) quorum utrumvis si ab eo factum est, quis non videt aliam omnem satisfactionem supervacaneam & inutilem esse?

* Neque sane in manufacta sancta Jesus introivit, acerbissimâ passione defunctus, sed in ipsum Cœlum: * c. 9. v. 24. 25, 26. neque est ut sæpe offerat semetipsum, quemadmodum Pontifex intrat in sancta per singulos annos in sanguine alieno; alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi: nunc autem semel in consummatione sæculorum ad destinationem peccati per hostiam suam apparuit. * Secundum voluntatem Dei, in quâ voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi semel. * c. 10. v. 10.

Idem scriptor in eo capite quod posterius nono est undecimoque prius, majore adhuc impetu arietat pontificios errores, & obruit fluctu planè Decumano: Omnis quidem sacerdos, inquit, * præsto est quotidie ministrans, & eisdem sæpe offerens hostias, quæ nunquam possunt auferre peccata: * c. 10, 11, 12, 13, 14. hic autem unam pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dextrâ Dei, de cætero expectans donec ponantur inimici ejus scabellum pedum ejus, unâ enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos.

Si scriptori ad Hæbræos non creditur, habemus sanctum Paulum, si Paulus ab eo diversus est, eadem docentem primâ ad Corinthios, capite quinto versu septimo. *Pascha nostrum immolatus est Christus itaque epulemur non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ & nequitiae: sed in Azymis sinceritatis & veritatis*, ait Pascha nostrum immolatus est Christus, *ἐν τῷ*, semel nempe olim immolabatur, deinde pergit ostendere, quale festum istud sit, quod in ejus rei perpetuam memoriam à Christianis hominibus celebratur, nempe festum panum Azymorum, quos quamvis non dixerò ad ipsam essentiam & constitutionem Sacramenti pertinere, tamen Paulino ævo cum fuisse morem Ecclesiæ Christianæ, mihi extrâ omnem dubitandi aleam positum videtur, & si mihi quæ sentio liberè loqui licet, malletm præfesto cœnam istam etiamnum in Azymo pane celebrari, non solum quia morem Dominicum, quantum fieri potest, oporteat fervari, sed quod in Azymis inclusus delitescat sinceritatis typus & umbra, ut in fermento, pravitatis ac malitiæ, sicut Aposto-

Ius nos docet, quando sic *Corinthios* suos obtestatur, Ἐσπάρτα μου, μὴ ἐν ζύμῃ φαλαῖ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας & πονηρίας ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εὐλιχρενείαις & ἀληθείαις: deinde statim sequitur: ἵνα ἡμεῖς ὡς ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυμεθα πύργοις: veruntamen cum omnis mutatio cum periculo ac detrimento Reipublicæ sacræ fermè sit conjuncta, ego non is sum qui existimem Ecclesiæ pacem propter τὰ μὴ ἀγαθὰ ἔχοντα turbandam esse, sed ut *Authori* ad Hebræos *Paulus*, ita *Petrus* astipulatur *Paulo*, Epistolâ primâ capite tertio, versu decimo octavo; quia & Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, justus pro injustis ut nos offerret Deo, mortificatus quidem carne, vivificatus autem Spiritu. Mirum est, uti dixi, non modò Apostolicos homines ab Apostolis ipsis, sed & successores *Petri* ab ipso *Petro* tantoperè discrepare, nisi fortè ex eo ratio sit petenda, quod Pontifex infallibilis habetur, *Petrus* autem, cui *Paulus* restitit ad faciem, fallibilis erat, Piscatores utrique & Pontifex & *Petrus*, sed animas captabat *Petrus*, Pontifex crumenas, existimat nempe vir bonus clavibus nihil opus esse ubi non est thesaurus, & frustrâ commissam sibi esse solvendi potestatem si pecuniam non haberet & illud secum identidem cantillare solet, circumagens Apostolicum corpus in volutabro Fisci.

Nil habet infelix paupertas durius in se

Quam quod ridiculos homines facit. —

Sacrificia in duplici potissimum genere collocantur, vel enim sunt expiatoria vel Eucharistica, Christus qui totam legem perfectè adimplevit in sacrificio sui præstitit utrumque.

Erat igitur primùm sacrificium expiatorium sive sacrificium pro peccato: cujus sacrificii lex erat *Leviticæ* capite sexto versu ultimo. *Hostia quæ ceditur pro peccato, cujus sanguis inferitur in tabernaculum testimonii ad expiandum in sanctuario, non comedetur sed comburetur igne;* manifestum est igitur, si Christus ejusmodi sacrificium sit, tum corpus ejus comedi in cœnâ Dominicâ non debet; nedum ut existimemus Deum tam stupendo indies miraculo provisurum esse ut faciant homines quæ facere non licet, ntrum autem Christus ejusmodi sacrificium sit necne, judicabit inter nos & Pontificem Romanum *Διόπνους* & *καὶ ἀγαμέμνητος*. *Author* ad Hebræos, qui mihi certè videtur prævidisse Pontificium

cium scelus, & nè incideremus in laqueos Romanorum salutarì divinæ vocis oraculo præcavisse: ascribam, si placet, beatissimi scriptoris verba ut habentur capite decimo tertio versibus à 10. ad 13. *Habemus altare*, inquit, *de quo edere non habent potestatem qui tabernaculo deserviunt. Quorum enim animalium infertur sanguis pro peccato in sancta per Pontificem, horum corpora cremantur extra castra; propter quod & Jesus ut sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est: exeamus igitur ad eum extra castra improprium ejus portantes; deinde sequitur versu decimo quinto, per ipsum ergò offeramus hostiam laudis semper Deo, id est, fructum laborum confitentium nomini ejus: quasi diceret, isto tunc ultimum peracto sacro alia nulla hostia jam restat offerenda præterquam laudis & obedientiæ & gratiarum actionis; reperient profecto se limam rodere dentibus vipereis Pontificii circulatores, si quando hujus loci de nefando dogmate æternum triumphantis manifestam perspicuitatem & invictas vires audebunt vel eludere vel impugnare.*

Sed quamvis ea est à nobis partitio sacrificiorum instituta, ut dicamus alia ad expiatorium genus, alia ad pacificum vel Eucharisticum pertinere, tamen istud etiam diligenter velim attendi, dari nihilominus & in expiatorio genere aliquam ἀναξια, & in Eucharistico manifestam expiationem, nam & in iis sacrificiis quæ pro peccato, proque noxâ leviori offerebantur, adeps & renes adolebantur super altare, quod ad gratiarum actionem, & ad agnitionem divinæ bonitatis ac potentiæ pertinebat, & in hostiis pacificis & Eucharisticis quibus vesci fas erat, & in quibus Deus & populus & sacerdos velut è communi quadrâ victitabat, tamen sanguis eorum piaculari aspergillo super altare fundebatur, & ad eam rem *Petrus* respexisse videtur, quando Epistolam suam non minus veram quàm Catholicam; hac dedicatione orditur. Πύρρον ἀπόστολον Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῦ, παρεπιδήμιος διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυνίας. Κατὰ ἀπόγνωσιν Θεοῦ πατρὸς ὁ ἀγιασμὸς Πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν & ῥυθμόν αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Et est notissimus Rabbiorum Canon: *Hikkarhazebach Behazijath hadam*; radix sacrificii est in aspersione sanguinis, hoc est, sine sanguine fuso & asperso nullum est sacrificium; fiebat autem ex istâ piaculari sanguinis aspersione, ut sanguis pollueretur.

pollutus & contaminatus offerentium peccatis in esu, potuque *Mosaico* esset interdictus, neque intrà eos limites res ista substatit, ut sacrificiorum sanguis solùm esset illicitus, reliquorum autem animalium permissus, nam & reliqua animalia quæcunque ad usus quotidianos domesticosque macrabantur, nonnihil de sacrificiorum naturâ participabant, idcirco in Deserto & in Itinere de *Aegypto* versus terram sanctam, quando populus omnis circà tabernaculum castrametari solebat, omnia animalia quæcunque demum essent, & ad quoscunque usus macrata, ad ostium tabernaculi macranda adducebantur, quoniam sanguis eorum expiatorius erat & propter peccata populi Deo debebatur, qui mos quamvis postea in desertum abierit, quando populus per terram *Canaanitidem* latè dispersus procul ab æde *Solymitanâ* disjuncti, non possent eo pecudes & armenta adducere, tamen Deus jus suum in sanguinem istorum animalium nunquam amisit, ex quo satis constat omnem ubicunque sanguinis vel esum vel potionem semper Judæis illicitam vetitamque permanuisse: igitur quamvis convenit inter nos & Pontificios *Mosaicam* legem, jam inde à passione Dominicâ, & à scisso templi Judæorum velo abrogatam, antiquatam, irritam & exoletam esse, tamen si Christus quatenus recipitur in sacrificio Missæ, sit verè & propriè dictum sacrificium, sacrificii natura eadem manet, & erit semper quandiu sacrificia manere statuuntur, illicitum de eorum sanguine, utpote sædo, & polluto, & ad Deum solùm ad expianda sacrificantium peccata pertinente, participare.

Abundè igitur liquet cùm Christus peccata nostra portaverit in cruce, & fuerit propriè dictum sacrificium pro peccato, quæ eadem ratio erat, attestante divino scriptore, cùm extra portam supplicio est affectus, quod neque carnes neque sanguis ejus, refragante nimirum sacrificii naturâ, possunt à quovis homine Christiano licitè gustari, & consequenter eam Ecclesiam quæ non modo licitam, sed necessariam facit istiusmodi *χερισματιαν* in hæresi profligatissimâ cubare.

Sed dicent illi fortasse, imò certè dicturi sunt, *Christum* non modò sacrificium pro peccato, sed & Pascha nostrum esse, idèdque quamvis ut hostia piacularis neque potest comedi, neque debet, tamen ut Pascha & posse & debere, subtiliter illud quidem, sed nimium acumen confoditur a seipso; nam idèd quia Pascha est

est non licet sanguinem ejus bibere, quia Pascha est sacrificium, ut & res ipsa clamat, ut aperte liquet ex scripturis & Veteris & Novi Testamenti, ut Rabbinii ad unum omnes agnoscunt, & *Josephus* & *Philo Judæus* fatentur, & ut est à magno viro quem, nè inter sit suis laudibus, non ausim nominare liquidissime ostensum. Pascha nostrum erat *Christus*, sed erat Pascha perpetuum, & nunc ex Paschate intercessor factus est ad dextram Patris in cælo constitutus, sanguine suo semel satisfecit in æternum pro peccatis mundi, ut super ex disertis Apostolorum verbis demonstratum est; ideòque ex eo ipso quod est Pascha perpetuum, caro ejus comedi non potest quia sanguis non potest fundi, & carnem sacrificii comedere nondum fuso sanguine est absurdum, quia ista sanguinis emissio fusioque constituit sacrificii naturam. Quod si *Christus* perpetuò occidendus esset, & posset quotidianum Pascha fidelibus præbere, certe illi potius per sæcula moribundo, quàm alii cuivis congrueret Lucani morientis numeros recitare.

*Scinditur avulsus nec ficut vulnere sanguis
Emicuit lentus, ruptis cadit undique venis,
Discursuque animæ diversa in membra meatis,
Interceptus aquis, nullius vita perempti.
Est tanta dimissa via.* ———

Sed concedamus si placet, licere comedere Christum ut Pascha nostrum, sed non licet comedere ut sacrificium pro peccato, igitur idem corpus & easdem carnes eodem tempore licet & non licet comedere, quod est absurdum, nam profectò si abstinendum nobis est à carnibus victimæ piacularis, & si Pascha cum victimâ piaculari idem sit, etiam ut à Paschate abstinamus necesse est.

Pascha nostrum erat *Christus*, igitur non licet vivum, non licet integrum singulis deglutire: Quoniam Paschata à familiis vel cœtibus comedi debebant, quorum singuli absumebant partem sacrificii, cos cœtus Hebræi *Chabouroth* vocant, Græci *φειτεῖς*, nos possumus Latine contubernia dicere. * Sed si Romanis credimus, in eà missalis parte quæ est de solemnitate corporis *Christi*.

* Pag. 376.

*A sumente non concisus,
Non confractus, non divisus,
Integer accipitur.*

Fractio

*Fracto demum Sacramento
 Nè vacilles sed memento
 Tantum esse sub fragmento
 Quantum toto tegitur.
 Nulla rei fit scissura:
 Signi tantum fit fractura:
 Quâ nec status nec statura
 Signati minuitur.*

Pascha nostrum erat & est *Christus*, igitur nulla est imputativa participatio, neque possunt Sacerdotes in Christiano cœtu seorsim & separatim ab aliis communicare, & tamen *Romani* dicunt,

*Sumit unus sumunt mille,
 Quantum isti tantum ille.*

Pascha nostrum erat *Christus*, ergo Calix Laicis non est denegandus, nam in Paschate Calix nemini denegatur, igitur ait *Christus* in sui Paschatis institutione, *meum & auris vultus*, bibite ex eo omnes, & Evangelistarum non nemo testatur Apostolos omnes dicto paruisse, *immo*, inquit, *& auris vultus* igitur vae nobis, qui in eas fœces temporum incidimus, ubi Synodi *Constantiensis* audacia plus apud homines malefanos valet, quam ipsa *Christi* discretio, expressa, clara institutio, cum usu Apostolico conjuncta.

Denique Pascha nostrum erat *Christus*, igitur non licet consecratos panes in sacrario servare, ut ad ægrotos vel absentes deferantur, quia Pascha eâ nocte quâ celebratum est debuit absumi. Sed dies me deficeret si omnia nunc exsequi velim; concludo igitur Transubstantiationem repugnare Legi *Mosaicæ*, & Evangelio *Christi*, & rectæ Rationi.

